

Akwụkwọ Daniel—Nọmba Otu Nari na Iri ise na Abụọ

Ihe Nnọchianya nke Mkpanaka Abụọ Ezekiel: Njem Site n'Amụma na Mgbaputa

Jeff Pippenger
2024-03-22

Anyị na-atụle ahiri nke isi nke iri atọ na asaa nke Ezekiel, nke mbụ na-akọwaputa ifu opi nke asaa na ozi a na-eziga Laodisia, nke na-eweta agha nke otu nari puku iri anọ na anọ ahụ. Mgbe ahụ Ezekiel na-ekwughachi ahiri ahụ ma na-agbasawanye n'elu ya site n'ịwebata njikọta nke osisi abụọ nke alaeze ugwu na nke ndịda nke Izrel, dị ka ihe atụ nke usoro e si ejikọta ịdị Nso na ọdịmma mmadụ n'oge ifu Opi nke Asaa. Ozugbo e jikọtara mba abụọ ahụ ọnụ dị ka otu mba, Ezekiel na-akọwaputa na ha nwere eze n'elu ha, mgbe ahụkwa ọ na-atụle ọgbugba ndụ ebighi ebi ahụ, nke bụ ọgbugba ndụ e mezuru ya na otu nari puku iri anọ na anọ ahụ, ebe ọ na-eme ka o doo anya na ndị ahụ bụ ndị ọgbugba ndụ nke ụbọchị ikpeazu ga-enwe ebe nsọ nke Chineke n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi.

Anyị etinyela n'ahiri ahụ ọrụ Jón nke itụ ụlọ nsọ n'afọ 1844, si otú a na-anọchi anya itụ ikpeazu nke malitere na Septemba 11, 2001. A na-ekwukwa banyere itụ ahụ site n'ọnụ Zekaraya, onye tinyekwara na itụ ahụ na-eme n'oge Chineke ọzọ na-ahọpụta Jerusalem dị ka obodo a ga-etinye aha Ya. Anyị na-adọta myiri n'etiti ihe ndị mejupụtara ụlọ nsọ ahụ na mkpanaka abụọ nke alaeze ugwu na alaeze ndịda nke Izrel. A na-anọchi anya ọrụ Kraist n'ikuko ọnụ Chineke Ya na mmadụ nke puku iri na anọ na nari anọ na iri anọ na anọ n'amụma abụọ ahụ nke afọ puku abụọ nari ise na iri abụọ nke igbasa nke e wetara n'elu alaeze ugwu na alaeze ndịda, n'ijikọta ya na amụma nke afọ puku abụọ nari atọ.

Iji chọpụta ihe mkpara ndị ahụ nke Ezekiel na-anọchi anya ha n'ọrụ nke ozioma choro nghota bụ isi banyere ozioma ahụ. Kraist nara anụ arụ anyị dara ada mgbe puku afọ anọ nke adighi ike e ketara eketa gasiri, nke e sitere n'aka Meri nyefee Ya. Dị ka Ihe Nlereanya anyị, O gosiri na site n'itinye uche nke ọchịchọ anyị n'ọrụ, ka e were nyefee ya n'okpuru ọchịchọ nke Nna Ya, anyị puru imeri dika O meriri, site n'itinye ọchịchọ anyị n'ọrụ n'okpuru ọchịchọ Ya. A na-eji ọchịchọ anyị arụ ọrụ, ma ọ bụ maka ezi ihe ma ọ bụ maka ihe ojoo, n'ime ụbụrụ anyị, nke bụ nnukwu ebe e wusiri ike nke mkpuru obi.

“A gaghị ekwe ka nwaakwụkwọ nke na-achọ itinye ọrụ nke oge omumu abụọ n'ime otu, mee ihe dika uche ya si dị n'ihe a. Ibu n'obi ime ọrụ okpukpu abụọ putara, n'ebe otutu no, ibubiga uche okè, na ileghara mmega ahụ ziri ezi anya. Ọ bughị ihe ezi uche dị na ya iche na uche puru ijide ma gbarie ihe oriri nke uche kariri akari, ma ọ bukwa mmehie dị ukwu ibufee uche ihe okè dika ọ dị ibuputara akuku ahụ mgbari nri ibu, na-enyeghi afo oge izuike ọ bula. Ụbụrụ bụ nnukwu ebe e wusiri ike nke mmadụ dum, ma agwà ojoo n'ihe banyere iri nri, iyi uwe, ma ọ bụ ihi ụra, na-emetuta ụbụrụ, ma gbochie iru ihe nwaakwụkwọ ahụ na-achọ,—ozuzu ezi uche dị

mma. Akukū ọ bụla nke ahụ a na-eleghị anya n'uzo kwesiri ekwesị ga-ezipu ozi mmeru ahụ ya n'uburu. Ekwesiri igosi ndidi na ntachi obi di ukwu n'ikuziri ndi ntobia otu esi echekwa ahụ ike ha. Ha kwesiri igbo ndi a kuziiri nke oma n'ihe a, ka akwara ọ bula na akukū ahụ ọ bula wee sie ike ma nwee ozuzu nke oma, ka n'omume nke a na-ama uma ma ọ bu nke a na-amaghi ama, ahụ ike kacha mma wee puta, a ga-emekwa ka uburu sie ike iji kwado ibu oru nke omumu." Christian Education, 124.

Oru nke ogbugba ndu ebighi ebi bu ide iwu Chineke n'obi anyi na n'uche anyi, ma obi anyi ma uche anyi dikwa n'ebe a na-akpo "ulo nche nke mkpuruobi anyi," nke bu uburu anyi.

"Uche nwoke ma ọ bu nwaanyi adighi esi n'idi ocha na nsoputa ada n'otu ntabi anya ruo n'ime mmehie joro njo, nruru aka, na mpu. O na-ewe oge igbanwe ihe bu mmadu ka ọ buru nke Chineke, ma ọ bu iweda ndi e kere n'onyinyo nke Chineke ala ka ha buru ndi obi ojoo ma ọ bu ndi nke Setan. Site n'ile anya ka anyi na-agbanwe. O bu ezie na e kere mmadu n'onyinyo nke Onye kere ya, mmadu puru izulite uche ya n'uzo nke na mmehie ahụ ọ kporo asi n'oge gara aga ga-atọ ya uto. Ka ọ na-akwusi ile nche ma na-ekpe ekpere, ọ na-akwusi ichekwa nnukwu ebe siri ike ahụ, bu obi, ma na-abanye n'ime mmehie na mpu. A na-eweda uche ala, ọ gaghikwa ekwe omume ibuli ya elu puo na nruru aka mgbe a ka na-azu ya ka ọ dooro ikike omume na nke ogugu isi n'ohu ma weta ha n'okpuru aguụ mmekọahụ na aguụ anu aru ndi ka njo. A ghaghị inogide na-alu ogu mgbe niile megide uche nke anu aru; a ghaghikwa inyere anyi aka site n'ike mmuo nsọ nke amara nke Chineke na-eme ka mmadu di ocha, nke ga-adota uche elu ma mee ka ọ buru ihe a na-eme kwa mgbe ichagara ihe ndi di ocha na ndi nsọ echiche." Adventist Home, 330.

"Uche," "obi," "uburu" bu "ulo nche nke mkpuru obi." Ulo nche bu ebe e wusiri ike nke a ga-echebe ka mmehie ghara isi n'onu uzo ya bata.

"N'ekpere Ya nye Nna, Kraist nyere uwa nkuzi nke kwesikwara ka e dee ya n'uche na n'obi. 'Nke a bu ndu ebighi ebi,' ka O kwuru, 'ka ha mara Gi, naani ezi Chineke ahụ, na Jisos Kraist, Onye I zitere.' Jon 17:3. Nke a bu ezi agumakwukwo. O na-enye ike. Ihe omuma sitere n'ahumahu banyere Chineke na banyere Jisos Kraist, Onye O zitere, na-agbanwe mmadu ka o yie onyinyo Chineke. O na-enye mmadu ikike ijide onwe ya, na-edobe mkpali na aguụ niile nke odidi ala ya n'okpuru nchikwa nke ike ndi ka elu nke uche. O na-eme ka onye nwere ya buru nwa Chineke na onye nketa nke eluigwe. O na-ebute ya n'ime mmekorita ya na uche nke Onye Na-enweghi Ogwugwu, ma megheere ya akunuba bara uba nke eluigwe na ala." Christ's Object Lessons, 114.

A ga-eji "ike ndi ka elu" chikwaa ma mee ka "mkpali na aguụ nke odidi di ala" buru ndi e doro n'okpuru. Ike ndi ka elu di n'uche, ọ bukwa "mmekorita ya na uche nke Onye Enweghi Oke" ka "na-agbanwe mmadu ka ọ buru n'onyinyo Chineke." N'oge ime akara nke puku nari na iri anọ na anọ ahụ, a na-akpu onyinyo anu ohia ahụ n'ime otu otu, a na-akpukwa onyinyo Kraist n'ime otu nke ozo. Ihe na-emezu mgbanwe ahụ bu njikota nke uche di iche iche. Ndi nwere uche anu ahụ ma ọ bu uche nke anu-aru, di ka Pol si kwaa ya, na-akpu onyinyo nke anu-aru—anu ohia ahụ. Ndi ruteworo n'uche Kraist na-akpu onyinyo Kraist. Nkwa nke ogbugba-ndu ahụ bu na anyi puru iru n'uche Kraist n'oge ntoghata, ọ bu ezie na a muru anyi niile na uche anu ahụ.

Ka echiche a dirị n'ime unu, nke dika n'ime Kraist Jizos: Onye, ebe o no n'udi Chineke, agughị idi ka Chineke ihe a ga-anapu n'ike: ma o mere onwe ya ihe efu, were n'elu ya odidi ohu, e wee mee ya n'oyiyi mmadu: ma ebe a huru ya n'onodu dika mmadu, o wedara onwe ya ala, ghookwa onye na-erube isi ruo n'onwu, obuna onwu nke obe. Ndi Filipai 2:5-8.

A ga-enwe n'ime anyi uche nke Kraist, dika o dika n'ime Kraist, n'ih na e kere anyi n'oninyo Ya. Ma anyi enweghi uche ahụ; anyi nwere uche anu ahụ, nke e rere n'okpuru mmehie.

Ya mere, ikpe omuma adighizi ugbo a n'ahu ndi no n'ime Kraist Jizos, ndi na-adighi eje ije dika anu ahụ si di, kama dika Mmuo si di. N'ih na iwu nke Mmuo nke ndu n'ime Kraist Jizos emewo ka m buru onye a tohapuru n'iwu nke mmehie na onwu. N'ih na ihe iwu ahụ enweghi ike ime, n'ih na o dara ogbenye site n'anu ahụ, Chineke, site n'izite Okpara nke ya n'oyiyi nke anu ahụ mmehie, na n'ih mmehie, mara mmehie ikpe n'anu ahụ: Ka e wee mezuo ezi omume nke iwu n'ime anyi, ndi na-adighi eje ije dika anu ahụ si di, kama dika Mmuo si di. N'ih na ndi bu nke anu ahụ na-eche ihe ndi nke anu ahụ; ma ndi bu nke Mmuo na-eche ihe ndi nke Mmuo. N'ih na iche echiche nke anu ahụ bu onwu; ma iche echiche nke Mmuo bu ndu na udo. N'ih na uche anu ahụ bu iro megide Chineke: n'ih na o naghị edobe onwe ya n'okpuru iwu Chineke, o pughikwa ime ya n'ezie. Ya mere, ndi no n'anu ahụ apughị ime Chineke ihe na-atọ Ya uto. Ma unu anoghị n'anu ahụ, kama n'ime Mmuo, ma o buru na Mmuo Chineke bi n'ime unu. Ugbo a, o buru na onye obula enweghi Mmuo Kraist, onye ahụ abughị nke Ya. Ma o buru na Kraist no n'ime unu, ahụ ahụ nwuru anwu n'ih mmehie; ma Mmuo bu ndu n'ih ezi omume. Ndi Rom 8:1-10.

Ibu nke Mmuo bu ndu, ma idi nke anu ahụ bu onwu. Anu ahụ bu odidi di ala, o bu isi iyi nke mmetuta anyi. Odidi di ala nke anu ahụ aghaghị idi n'okpuru ochichi nke odidi di elu, nke a na-emezu site n'iji ochicho-obi anyi aru oru n'okpuru ido onwe ya n'okpuru Mmuo Nso. Uche anu ahụ anyi di elu nwere ike igbanwe ebe a na ugbo a, ma odidi anyi di ala aghaghị ichere Obibia nke Abuọ ka e gbanwee ya.

Osisi abuọ nke Ezekiel na-akowaputa otu osisi nke e ji anochi anya ogige ime ulo nso, ma osisi ahụ ruru njedebe ya n'afọ 1798. E kewara ya nke oma site n'afọ puku abuọ na nari isii na iri isii nke ikpere arusi na-azoda usuu ahụ, na afọ puku abuọ na nari isii na iri isii nke ochichi papal na-azoda usuu ahụ. Osis ahụ anochiteghị anya izoda ebe nso nke Chineke, n'ih na ebe nso nke Chineke di n'alaeze ndida. Usuu ahụ nke ikpere arusi na ochichi papal zodatara bu ulo nso mmadu, ma n'ih metutara alaeze ndida, o bu ahụ, alaeze ndida kwa bu ebe Chineke horo idobe isi. Alaeze ugwu bu ahụ, alaeze ndida bu isi.

Nkewa abuọ nke alaeze ugwu ahụ nke afọ puku abuọ na nari ato na iri isii, nochiri anya agwa abuọ di iche iche nke mmehie n'ime ulo nso nke ahụ, dika e si anochi anya ha site n'agwa mmehie e ketara eketa na ndi a zulitere. Ikpere arusi bu ihe nnochianya nke agwa mmehie e ketara eketa n'ime ulo nso nke ahụ, ma nnabata papalism nke okpukpe nke ikpere arusi, na-anochi anya agwa mmehie ndi a zulitere. N'onodu obula, a pughi ime ka ulo nso nke ahụ gbanwee ruo n'Obibia nke Abuọ, ya mere mkpisi nke alaeze ugwu ahụ ruru naani ruo 1798, ma mgbe a gwara Jon ka o tuo ulo nso ahụ, a ga-ahapu mkpisi ahụ.

Okwu ahụ bụ “ntughari,” putara mgbanwe ma ọ bụ igbanwee site n’otu onodu ma ọ bụ onodu idi adi gaa n’ozo. Mgbe Adam na Iv mehieworo, e “gbanwere” ha site n’onodu mbu ha, n’ihi na e kere ha n’izu oke, n’oyiyi Chineke, ebe ike ndi di elu na-achikwa ike ndi di ala. Mgbe ha mehieworo, e “gbanwere” ha buru udi idi adi ebe ike ndi di ala nwetara ochichi n’elu ike ndi di elu. Ha bufere onodu ahụ nye umu umu ha niile.

N’ihe gbasara njiko amuma nke osisi abuo Ezikiel, Onyenwe anyi horo Jerusalem ka ọ buru isi, isi obodo ebe eze bi. O ga-abu ike ka elu. N’ilu osisi abuo ahụ, alaeze ndida bu ike ka ala n’ihe metutara alaeze ka elu nke uguwu. Ntughari ahụ nke a na-anochi anya ya mgbe a ga-ejikota osisi abuo ahụ, choro ka e weghachi alaeze ndida n’onodu ya dika isi. A ga-atughari ya gaa n’ebe alaeze uguwu no, n’ihi na n’oge ahụ e jikotara ya na ezi eze nke uguwu, ma mee ka ọ buru nke ejikotara na ulo ocheeze nke ezi alaeze uguwu.

N’ihi nke a, alaeze uguwu ahụ rutere naani ruo n’afọ 1798, a gwakwara Jon ka ọ hapu ogige mputa, nke rutekwara naani ruo n’afọ 1798. A ga-ejikota alaeze ndida ahụ na nkpa nke afọ puku abuo na nari ato site n’ibiarute nke mmuo ozi nke ato, ma alaeze uguwu ahụ ga-abia na njedebe ka e mezuru njikota nke idi Chineke na idi mmadu n’ime ime ulo abuo nke ulo nsọ ahụ Jon wee tuo. E jikotara alaeze uguwu ahụ na alaeze ndida ahụ site na njiko nke iri anọ na isii n’oge mbata nke mmuo ozi nke ato, ma o jikotaghị ozugbo na 1844, dika alaeze ndida ahụ siri jikota.

Ejikotara alaeze ndida na ma ulo nsọ nke afọ iri anọ na isii, yana njiko nke idi chi na idi mmadu nke afọ nari abuo na iri abuo nochiri anya ya. Alaeze uguwu, n’afọ 1798, kara akara ntoala nke ulo nsọ nke afọ iri anọ na isii ahụ, ma ọ kwusiri ebe ahụ, n’ihi na dika ntoala, ọ nochiri anya anu ahụ Kraist were n’ahụ Ya, ma e gburu anu ahụ Ya site na ntoala uwa. Ulo nsọ niile bu ihe nnochianya ndi a puru iji gbanwee ibe ha, ma ntoala nke afọ iri anọ na isii ahụ n’afọ 1798 na-akowa anu ahụ mmadu Ya, ebe mmechi nke afọ iri anọ na isii ahụ n’afọ 1844 na-akowa idi Chi Ya.

Ndi agha ahụ a zopjara n’okpuru ruo n’afọ 1798 abughi ebe nsọ nke Chineke, ọ bu ezie na e gosiri ebe nsọ nke Chineke dika ihe a na-azupiarị n’oge ahụ; ma a na-emezighari izopjari ahụ n’alaeze ndida, ebe Chineke horo Jerusalem ka O debe ebe nsọ Ya na aha Ya. Ndi agha ahụ a zopjara n’okpuru nochiri anya ndi mbaozo, ha nochiri anya ahụ.

Mgbe Adam na Iv mehiera, “ugboro asaa” nke puku afọ asaa nke mmehie na-azoda mmadu malitere. N’oge ahụ, Nwa Aturu ahụ e gburu site na ntoala uwa nyere akpukpo nke nwa aturu iji kpuchie igba oto nke mmehie nke mmadu. Mgbe izoda mmadu ahụ biarutere na njedebe ya n’afọ 1798, e gbukwara Nwa Aturu ahụozo, onye bu ntoala na onye na-ewu ihe nnochianya nsọ nile nke ulo nsọ. N’ebe ahụ ka alaeze uguwu ahụ, na ulo nsọ mmadu e gosiri n’ime ya, kwusiri.

1798 bu mgbe e gburu onye ahụ bu antikraist adigboroja ahụ, mgbe o nyesiri ama ya nke satan nyere n’ime afọ amuma ato na okara, nke malitere site n’inye ya ike n’afọ 538, nke afọ iri ato nke nkwa nke gara n’ihu ya, malite n’afọ 508. Nke ahụ bu adigboroja satan nke afọ iri ato nke nkwa nke Kraist, nke malitere n’oge a muru Ya, nke kwusiri n’oge e nyere Ya ike, mgbe e mere Ya baptizim, ma mgbe nke ahụ gasiri O nyere ama Ya ruo afọ nkiti ato na okara, ruo mgbe O rutere n’ebe a kpogidere Nwa-aturu ahụ e gburu kemgbe ntoala uwa n’obe. Mgbe ahụ ka e mezuru nkwa Ya na ozugbo e bibiri ulo nsọ ahụ, O ga-ebili ya n’ime ubochi ato.

Ọ ga-abụ Onye ga-eme ka ụlọ nsọ nke ahụ Ya bilie, n’ihi na ọ bụ ike nke ịdị-nsọ Chineke Ya mere ka mbilite n’ọnwu ahụ pụta, n’ihi na ịdị-nsọ Chineke Ya anwughị n’obe, kama ọ bụ ọdịdị mmadu Ya nwurụ n’elu obe, n’ihi na ọ gaghi ekwe omume ka Chineke nwuo.

“Abụ m mbilite n’ọnwu, na ndụ’ (Jọn 11:25). Onye ahụ kwuru, ‘Ana m atụkwasi ndụ m ala, ka m wee were ya ọzọ’ (Jọn 10:17), si n’ili pụta bịa na ndụ nke dị n’ime Onwe Ya. Mmadu nwurụ; chi adighi anwu anwu. N’ibu chi Ya, Kraist nwere ike igbaji agbu ọnwu. Ọ na-ekwuputa na O nwere ndụ n’ime Onwe Ya iji nye ndụ onye ọ bụla Ọ choro.” Selected Messages, book 1, 301.

N’afọ 1798, ụlọ nsọ nke mmadu, ndi agha nke “alaeze ugwu,” bįara n’okè ngwucha, n’ihi na di ka ihe nnochianya nke odidi di ala, a pughi igbanwe ya ruo n’mbilite n’onwu n’oge Obibia Nke Abuo. Ma, ọ kpọtara ntọala nke afọ iri anọ na isii ahụ mgbe Kraist weliri ụlọ nsọ ahụ elu nke a puru igbanwe, nke alaeze ndida nochiri anya ya, nke bu ihe nnochianya nke ike di elu nke uche, nke a na-agbanwe n’oge ahụ ka a na-agu onye mmehie n’onye ezi omume.

“N’elu ntọala ahụ Kraist N’onwe Ya toro, ndiozi wuru uka nke Chineke. N’Akwukwo Nso, a na-ejikari ihe oyiyi nke iwuli ulo nsọ kowaa iwuli uka ahụ. Zekaraya na-ekwu maka Kraist dika Alaka ahụ nke ga-ewu ulo nsọ nke Onyenwe anyi. Ọ na-ekwukwa banyere ndi mba ozo dika ndi na-enyere aka n’oru ahụ: ‘Ndi no n’ebe di anya ga-abia, ha ewukwa n’ulo nsọ nke Onyenwe anyi;’ ma Aisaja na-ekwuputa, ‘Umụ ndi obia ga-ewukwa mgbidi gi.’ Zekaraya 6:12, 15; Aisaja 60:10.”

“N’ide banyere iwu ulo nsọ a, Pita na-ekwu, ‘N’ibiakwute Onye ahụ, dika nkume di ndu, nke mmadu juru n’ezie, ma nke Chineke hoputara, nke dikwa oké onu ahia, unu onwe unu kwa, dika nkume di ndu, ka a na-ewuli elu buru ulo ime mmuo, okwa nchujà di nsọ, iji chuo aja ime mmuo, ndi Chineke na-anabata site n’aka Jizos Kraist.’ 1 Pita 2:4, 5.”

“N’ebe a na-egwuputa nkume nke uwa ndi Juu na nke ndi mba ozo ka ndiozi rusiri oru, na-eweputa nkume iji tokwasi n’elu ntọala ahụ. N’akwukwo ozi ya o degaara ndi kwere ekwe no n’Efesos, Pol siru, ‘Ya mere ugbo a unu abughizi ndi obia na ndi ala ozo, kama unu na ndi nsọ bu umu amaala ibe ha, burukwa ndi ezinulo Chineke; e wukwasiwokwa unu n’elu ntọala nke ndiozi na ndi amuma, ebe Jisos Kraist n’onwe Ya bu Nkume Nkuzi nke isi; n’ime Ya ka ulo ahụ dum, ebe e jikotara ya nke oma, na-etolite buru ulo nsọ n’ime Onyenwe anyi: n’ime Ya ka a na-ewukwaka unu onu ka unu buru ebe obibi Chineke site na Mmuo.’ Ndi Efesos 2:19–22.”

“O dekwara ndi Korint, si: ‘Di ka amara Chineke nke enyere m, dika onye-okuzu ulo maara ihe, atukwasiwo m ntọala, onye ozo na-ewukwasikwa ya. Ma ka onye o bula lezieny anya otu o si ewukwasi ya. N’ihi na o dighi onye obula puru ito ntọala ozo kariya nke a togborola, nke bu Jisos Kraist. Ma o buru na onye obula ewukwasi n’elu ntọala a olaedo, olaocha, nkume ndi di oké onu ahia, osisi, ahijia, okpete akoro; a ga-eme ka oru onye o bula puta ihè: n’ihi na ubochi ahụ ga-ekwuputa ya, ebe a ga-ekpughe ya n’oku; oku ahụ ga-anwale kwa oru onye o bula udi o bu.’ 1 Ndi Korint 3:10–13.”

“Ndiọzi ahụ wuru n’elu ntọala siri ike, ya bụ, Okwute Ebighi Ebi. N’ebe ntọala a nọ ka ha wetara nkume ndi ha kpoputara n’uwa. O bughị n’enweghi ihe mgbochi ka ndi na-ewu ulo ahụ ruru oru. E mere ka oru ha sie ike nke ukwu n’ihi mmegide nke ndi iro Kraist. Ha aghaghi iluso ikwubiga okwukwe okè, ajo mbunobi, na ikpoasi nke ndi na-ewu n’elu ntọala ugha ogu. Otutu n’ime ndi ruru oru dika ndi na-ewu nzuko a puru iji ha tonyere ndi na-ewu mgbidi n’ubochi Nehemaja, ndi e dere banyere ha, si: ‘Ndi na-ewu n’elu mgbidi, na ndi na-ebu ibu, na ndi na-ebukwa ihe a ga-ebu, onye obula jiri otu aka ya ruo oru ahụ, jiri aka nke ozo jide ngwa ogu.’ Nehemaja 4:17.” Oru Ndiọzi, 595, 596.

Anyi ga-aga n’ihu n’omumu ihe a n’isiokwu na-esonu.

“Odida nke mmadu mere ka eluigwe nile juputa n’iru ujú. Uwa ahụ nke Chineke kere mebiri emebi site n’onu Chineke nke mmehie ma ndi e kere eke bi n’ime ya buru ndi a kpebiri maka nhujuanya na onwu. O nweghi uzọ mgbapu putara ihè nye ndi mehiera iwu ahụ. Ndi mmuo ozi kwusiri abu otuto ha. N’ogige nile nke eluigwe, e nwere iru ujú n’ihi mbibi ahụ mmehie kpatara.”

“A kpaliri Okpara Chineke, Onye-isi agha nke eluigwe juputara n’ebube, ebere n’ihi agburu dara ada kpaliri Ya. Obi Ya we metuta site n’obi ebere na-adighi ngwucha ka ahuhu nke uwa furu efu siri bilie n’ihu Ya. Ma ihunanya nke Chukwu etinyelarị uche n’atumatu nke a ga-esi gbaputa mmadu. Iwu Chineke e tiwara emebi chorọ ndu onye mmehie. N’ime eluigwe na uwa niile, e nwere naani Otu onye puru, n’onodu mmadu, imeju ihe o na-ario. Ebe iwu Chineke di nsọ dika Chineke N’onwe Ya, naani Onye ha Chineke nha ka o nwere ike ime mkpuchi mmehie maka mmebi ya. O dighi onye ozo ma e wezuga Kraist puru igbaputa mmadu dara ada n’obubu onu nke iwu ma mee ka o laghachikwa n’ime nkweko na Eluigwe. Kraist ga-eburu n’Onwe Ya ikpe omuma na ihere nke mmehie—mmehie nke na-akpasu Chineke di nsọ iwe nke ukwu n’okè na o ga-ekewapu Nna na Okpara Ya. Kraist ga-eru ala nke omimi nke ahuhu iji naputa agburu e bibiri ebibi.”

“N’ihu Nna Ya ka O rioro aririo n’onodu onye mmehie, ebe igwe nile nke eluigwe no na-eche nsonaazu ya n’oke aguu mmasi nke okwu na-apughi ikowa. Ogologo oge ka mkparita uka omimi ahụ gara n’ihu—‘ndumodu udo’ (Zakaria 6:13) maka umu mmadu dara ada. E debere atumatu nzoputa tupu e kee uwa; n’ihi na Kraist bu ‘Nwa-aturu ahụ e gburu site na ntọala uwa’ (Mkpughe 13:8); ma o bukwa ogu, obuna nye Eze nke eluigwe na ala, inyefe Okpara Ya ka O nwuo n’ihi agburu ikpe mara. Ma ‘Chineke huru uwa n’anya otu a, na O nyere Okpara O muru naani ya, ka onye obula nke kwere na Ya ghara ila n’iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi.’ Jon 3:16. Ewoo, ihe omimi nke mgbaputa! ihunanya Chineke nwere n’ebe uwa nke na-ahughi Ya n’anya no! Onye puru ima idi omimi nke ihunanya ahụ nke ‘kariri ihe omuma’? N’ime afọ ebighi ebi na-adighi akwusi akwusi, uche ndi na-adighi anwu anwu, ka ha na-achọ ighota ihe omimi nke ihunanya ahụ a na-apughi ighota aghota, ga-eju anya ma fee ofufe.”

“A ghaghi ime ka Chineke puta ihè n’ime Kraist, ‘na-eme ka uwa di n’udo na Onwe Ya.’ 2 Ndi Korint 5:19. Mmadu adiwoala nke mmehie weturu nke ukwu nke na o gaghi ekwe omume ka o, n’onwe ya, bata n’ime nkwekorita ya na Onye odidi Ya bu idi ocha na idi mma. Ma Kraist, mgbe O gbasiri mmadu site n’ikpe omuma nke iwu ahụ, puru inye ike nke Chineke ka o sonyere mgbalị mmadu. Ya mere, site n’icheghari n’ebe Chineke no na okwukwe n’ime Kraist,

umụ dara ada nke Adam pụrụ ọzọ ịbụ ‘umụ Chineke.’ 1 Jọn 3:2.” Patriarchs and Prophets, 63, 64.